

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E EKONOMISË, KULTURËS DHE INOVACIONIT
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Kualifikimin Profesional

SHËRBIME KUJDESI PËR TË MOSHUAR

Niveli III i KSHK¹, referuar nivelit III në KEK²

(1 vjeçar)

Kodi: O1-III-25

Miratoi:

MINISTRI

1.Korniza Shqiptare e Kualifikimeve
2.Korniza Evropiane e Kualifikimeve

Tiranë, 2025

Përmbajtja:

- I. Qëllimet e arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i Kornizës Shqiptare të Kualifikimeve (KSHK), 1 vjeçar.**
- II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK (1 vjeçar).**
 1. Kërkesat e pranimi të nxënësve në arsimin profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK
 2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK
 3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK
 4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.
- III. Plani mësimor për kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK (1 vjeçar).**
- IV. Udhëzime për planin mësimor.**
- V. Udhëzime për procesin mësimor.**
- VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.**
- VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.**
- VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.**
- IX. Përshkruesit e moduleve të detyruar të praktikës profesionale.**
- X. Përshkruesit e moduleve me zgjedhje të detyruar të praktikës profesionale.**
- XI. Programi orientues për provimet përfundimtare të kualifikimit profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, Niveli III i KSHK.**

I. Qëllimet e arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me shërbimet e kujdesit për të moshuar”*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar” niveli III i KSHK, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”, niveli II i KSHK;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional;
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MEKI përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efikente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integritimeve lokale e rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gatishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë, nisur nga kriteret e drejta, si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III I KSHK.

Në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin II të KSHK, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të kryejë organizimin e vogël të punës.
- Të përshkruajë standardet e shërbimeve të kujdesit për të moshuar, bazuar në standardet e shërbimeve social-shëndetësore.
- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël në veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të zbatojë etikën profesionale të kujdestarit për të moshuar.
- Të zbatojë ligjshmërinë përkatëse të shërbimit social-shëndetësor për të moshuar.
- Të zbatojë detyrat e kujdestarit për ruajtjen e kushteve të higjienës e ambientit rrethues.
- Të zbatojë parimet e garantimit të të drejtave të njeriut.
- Të planifikojë dhe të organizojë punën në shërbime kujdesi për të moshuar.
- Të bashkëpunojë me familjen/të afërmit e të moshuarit.
- Të plotësojë nevojat bazike të të moshuarit.
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit.
- Të kryejë përkujdesjen shëndetësore të të moshuarit.
- Të kryejë përkujdesjen psikosociale të të moshuarit.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike, që lidhen me veprimtaritë profesionale përkatëse.
- Të zbatojë rregullat specifike të komunikimit me etikë profesionale.
- Të zhvillojë aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike me të moshuarit.
- Të përkujdeset për të moshuarin gjatë dhe pas vdekjes.
- Të mbrojtë të drejtat e të moshuarve duke shmangur abuzimet ndaj tyre.
- Të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtijshëm në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t’i drejtohet tregut të punës për t’u punësuar në qendra rezidenciale ose ditore për të moshuar, në shërbimet komunitare të përkujdesjes, në spitale, për t’u vetëpunësuar ose, mbas një përvije pune, për të krijuar një biznes të vogël në fushën e shërbimeve sociale dhe shëndetësore.

Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimit në nivelin IV të KSHK (technik/manaxherial) të arsimit profesional (një vjeçar) në kualifikimin “Shërbime sociale dhe shëndetësore”, për të fituar diplomën e “Maturës shtetërore profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK (1 vjeçar).

Plani mësimor për kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, Niveli III i KSHK			
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Orët javore/ vjetore
			Klasa 12
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	8/9 (272/306)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		Teknologji informacioni dhe komunikimi (TIK)	1
7		Edukim fizik, sporte, shëndet	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	7 (238)
1	L-17-157-22	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-21-237-25	Bazat e geriatrikës	3
3	L-21-238-25	Gerontologji e përgjithshme	2
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	12 (408)
1	M-21-2164-25	Planifikimi dhe organizimi i punës në shërbime kujdesi për të moshuar	69
2	M-20-2165-25	Bashkëpunimi me familjen/të afërmit e të moshuarit	51
3	M-21-2166-25	Plotësimi i nevojave bazike të të moshuarit	84
4	M-05-2167-25	Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit gjatë përkujdesjes për të moshuarin	33
5	M-21-2168-25	Përkujdesja shëndetësore të të moshuarit	86
6	M-38-2169-25	Komunikimi dhe etika profesionale gjatë përkujdesjes	51

		për të moshuarin	
7	M-20-2170-25	Përkujdesja për problemet psikosociale të të moshuarit	34
D.		Modulet me zgjedhje të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	3 (102)
1	M-20-2171-25	Zhvillimi i aktiviteteve argëtuese, kulturore dhe artistike për të moshuarin	51
2	M-21-669-21	Përkujdesja për të moshuarin gjatë dhe pas vdekjes	51
3	M-20-670-11	Mbrojtja e të drejtave të të moshuarve, shmangia e abuzimeve dhe procesi i ankimit	51
4	M-17-2199-25	Shoqëria e nxënësve	51
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1020/1054)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime).

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MAS).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxënësit maksimalisht të nxënësit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që **planifikimi i mësimdhënies** të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritetit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore, etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxënësit, është **motivimi i nxënësve**. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënët duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niv. III i KSHK.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Metoda e simulimit* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale të kujdestarit për të moshuar në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënët nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar.
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar.

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale, që operojnë në fushën e shërbimeve sociale dhe shëndetësore për të moshuarit, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit III të KSHK.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK.

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, niveli III i KSHK, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me certifikatën e aftësisimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MEKI, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
 - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale;
 - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit III të KSHK.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-22). Kl. 12 – 68 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë kuptimin, rëndësinë dhe rolin e sipërmarrjes në kontekstin individual dhe shoqëror;
- të përshkruajnë veçoritë e sjelljes sipërmarrëse të individëve;
- të analizojnë aftësitë dhe mundësitë personale në kontekstin e nismave sipërmarrëse;
- të bëjnë vlerësimin e kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive të tyre për karrierën e ardhshme,
- të zbatojnë procedurat për zgjidhjen e problemeve dhe marrjen e vendimeve të duhura në lidhje me to;
- të mbajnë qëndrim kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve të mundshme;
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e etikës së komunikimit dhe negocimit në kontekste të ndryshme jetësore;
- të përshkruajnë dhe zbatojnë parimet e punës individuale dhe të punës në grup;
- të analizojnë veçoritë e gatishmërisë, iniciativës dhe motivimit në kontekste të ndryshme jetësore;
- të tregojnë përgjegjësi individuale dhe shoqërore në kontekste të ndryshme jetësore;
- të planifikojnë, sigurojnë dhe përdorin me eficiencë burimet e ndryshme si mjedisin, paratë, kohën, etj.;
- të përshkruajnë veçoritë dhe kërkesat për udhëheqjen e sipërmarrjeve të ndryshme,
- të përshkruajnë veçoritë dhe impaktin e globalizimit, informacionit, mjedisit digjital dhe mediave sociale në shoqërinë e sotme dhe të së ardhmes;
- të përshkruajnë veçoritë e sipërmarrjes së biznesit dhe të sipërmarrjes sociale;
- të përshkruajnë format e ndryshme të organizimit të sipërmarrjeve dhe karakteristikat e tyre;
- të analizojnë faktorët që ndikojnë në veprimtarinë e sipërmarrjeve, të tillë si tregjet, klientela, konkurenca, kostot, etj.;
- të përshkruajnë mjedisin ligjor dhe fiskal të sipërmarrjeve,
- të përshkruajnë marrëdhëniet e punës në një sipërmarrje;
- të përshkruajnë hapat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve individuale dhe kolektive në mjedisin e punës.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 – 68 orë:

Tema 1	Kuptimi, rëndësia dhe roli i sipërmarrjes	3 orë
Tema 2	Aftësitë (sjellja) sipërmarrëse	3 orë
Tema 3	Vetëvlerësimi i potencialit personal	3 orë
Tema 4	Vlerësimi i kërkesave, dëshirave, mundësive dhe vështirësive	3 orë
Tema 5	Zgjidhja e problemeve dhe vendimmarrja	4 orë
Tema 6	Qëndrimi kritik dhe krijues ndaj zgjidhjeve të bëra, sukseseve dhe dështimeve	3 orë

Tema 7	Etika e komunikimit dhe negocimit	3 orë
Tema 8	Puna individuale dhe puna në grup	4 orë
Tema 9	Gatishmëria, iniciativa dhe motivimi	3 orë
Tema 10	Përgjegjësia individuale dhe shoqërore	3 orë
Tema 11	Menaxhimi eficient i burimeve	3 orë
Tema 12	Aftësitë udhëheqëse në kontekstin e sipërmarrjes	3 orë
Tema 13	Globalizimi, informacioni, mjedisi digjital dhe mediat sociale	4 orë
Tema 14	Sipërmarrja e biznesit dhe sipërmarrja sociale	3 orë
Tema 15	Format e organizimit të sipërmarrjeve	5 orë
Tema 16	Konteksti i sipërmarrjeve	6 orë
Tema 17	Mjedisi ligjor i sipërmarrjeve	4 orë
Tema 18	Marrëdhëniet e punës	4 orë
Tema 19	Zgjidhja e mosmarrëveshjeve në mjedisin e punës	4 orë

2. Lënda “Bazat e geriatriisë” (L-21-237-25). Kl. 12 – 102 orë

• Synimet e lëndës “Bazat e geriatriisë”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e geriatriisë”, klasa 12, nxënësit duhet:

- të përshkruajnë objektin dhe qëllimin e lëndës së geriatriisë;
- të përshkruajnë planifikimin, organizimin e punës, dokumentimin dhe evidentimin e përkujdesjes geriatriike;
- të përshkruajnë nevojat bazike të të moshuarit;
- të përshkruajnë ruajtjen në normë të funksioneve vitale;
- të shpjegojnë rëndësinë e administrimit të medikamenteve;
- të shpjegojnë nevojat fiziologjike të të moshuarit;
- të shpjegojnë sëmundjet e syrit dhe veshit;
- të shpjegojnë ndryshimet dhe sëmundjet neuropsikiatrike;
- të shpjegojnë sëmundjet kardiovaskulare dhe cerebrovaskulare;
- të shpjegojnë sëmundjet e mushkërive dhe rrugëve të frymëmarrjes;
- të shpjegojnë sëmundjet e aparatit muskuloskeletik;
- të shpjegojnë sëmundjet e aparatit të tretjes;
- të shpjegojnë sëmundjet hormonale;
- të shpjegojnë sëmundjet e aparatit urogenital;
- të shpjegojnë sëmundjet infektive;
- të shpjegojnë sëmundjet kancerogjene;
- të shpjegojnë efektet e kimioterapisë;
- të shpjegojnë sëmundjet e lëkurës.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e geriatriisë”, kl. 12- 102 orë:

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për geriatriinë	3 orë
Tema 2	Situatat emergjente	6 orë
Tema 3	Nevojat bazike të të moshuarit	6 orë
Tema 4	Ruajtja në normë e funksioneve vitale	6 orë
Tema 5	Administrimi i medikamenteve	6 orë
Tema 6	Nevoja fiziologjike të të moshuarit	4 orë
Tema 7	Sëmundjet e syrit dhe veshit	6 orë

Tema 8	Ndryshimet dhe sëmundjet neuropsikiatrike	6 orë
Tema 9	Sëmundjet kardiovaskulare dhe cerebrovaskulare	9 orë
Tema 10	Sëmundjet e sistemit të frymëmarrjes	9 orë
Tema 11	Sëmundjet e aparatit muskuloskeletik	5 orë
Tema 12	Sëmundjet e aparatit të tretjes	9 orë
Tema 13	Sëmundjet e gjëndrave endokrine	6 orë
Tema 14	Sëmundjet e aparatit urogenital	6 orë
Tema 15	Sëmundjet infektive	6 orë
Tema 16	Sëmundjet e lëkurës	3 orë
Tema 17	Sëmundjet kancerogjene. Kimioterapia	6 orë

3. Lënda “Gerontologji e përgjithshme” (L-21-238-25). Kl. 12 – 68 orë

- Synimet e lëndës “Gerontologji e përgjithshme”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Gerontologji e përgjithshme”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë bazat profesionale të përkujdesjes gerontologjike.
- Të përshkruajnë ndryshimet fizike, sociale e psikologjike gjatë procesit të plakjes.
- Të përshkruajnë rëndësinë e bashkëveprimit në sigurimin e cilësisë së përkujdesjes gerontologjike.
- Të përshkruajnë rëndësinë e kujdesit shëndetësor bazë tek të moshuarit.
- Të përshkruajnë rëndësinë e higjienës tek të moshuarit për të parandaluar dekubituesit.
- Të përshkruajnë rëndësinë e qasjes holistike në shërbimet për të moshuar (kujdesi personal, komunikimi, ekipi multidisiplinar).
- Të përshkruajnë sëmundjet më të shpeshta që prekin të moshuarit.
- Të përshkruajnë problemet më të shpeshta të shëndetit mendor tek të moshuarit dhe si manifestohen ato.
- Të shpjegojnë të drejtat e të moshuarve dhe legjislacionin për shërbime cilësore.
- Të përshkruajnë procesin e institucionalizimit dhe sfidat e përballjes tek të moshuarit.
- Të përshkruajnë rëndësinë e kujdesit paliativ në fazat e fundit të jetës së të moshuarit.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Gerontologji e përgjithshme”, kl.12- 68 orë:

Tema 1	Bazat profesionale të përkujdesjes gerontologjike	4 orë
Tema 2	Plakja si proces bio-psiko-social	5 orë
Tema 3	Bashkëveprimi dhe cilësia e përkujdesjes gerontologjike	6 orë
Tema 4	Kujdesi shëndetësor bazë për të moshuarin	9 orë
Tema 5	Higjiena e të moshuarit. Dekubitueset.	6 orë
Tema 6	Kujdesi holistik për të moshuarit	8 orë
Tema 7	Sëmundjet më të shpeshta tek të moshuarit	6 orë
Tema 8	Problemet e shëndetit mendor tek të moshuarit	6 orë
Tema 9	Të drejtat e të moshuarve dhe legjislacioni.	6 orë
Tema 10	Institucionalizimi i të moshuarve	6 orë
Tema 11	Kujdesi paliativ dhe fundi i jetës tek të moshuarit	6 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të detyruar të praktikës profesionale.

1. Moduli “Planifikimi dhe organizimi i punës në shërbime kujdesi për të moshuar.”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	PLANIFIKIMI DHE ORGANIZIMI I PUNËS NË SHËRBIME KUJDESI PËR TË MOSHUAR	M-21-2164-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i aftëson nxënësit për të planifikuar, organizuar punën dhe zbatuar detyrat në procesin e përkujdesjes për të moshuarin, duke dokumentuar punën e kryer.	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi planifikon dhe organizon procesin e përkujdesjes për të moshuarin. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të identifikojë faktorët individual dhe social që ndikojnë në përkujdesjen e të moshuarit; - të planifikojë burimet e nevojshme njerëzore sipas proceseve të punës; - të përzgjedhë burimet e nevojshme njerëzore sipas proceseve të punës; - të planifikojë mjetet, pajisjet dhe materialet sipas proceseve të punës; - të kontrollojë gatishmërinë për punë të mjeteve dhe pajisjeve të punës, sipas manualeve të përdorimit; - të organizojë për bashkëpunim kolegët dhe të tretët për përkujdesjen e të moshuarit; - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit; - të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës; - të realizojë një preventiv të mundshëm kostosh; - të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë planifikimit dhe organizimit të procesit të përkujdesjes për të moshuarin. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Vëzhgim me listë kontrolli.	

RN 2 Nxënësi zbaton detyrat e kujdestarit për të moshuar.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të identifikojë politikat e mbrojtjes sociale mbi moshimin;
- të shpjegojë rëndësinë e shërbimit socio-shëndetësor për të moshuar;
- të zbatojë politikat e mbrojtjes sociale mbi moshimin, sipas legjislacionit në fuqi;
- të zbatojë legjislacionin në fuqi për shërbimin e kujdesit për të moshuar;
- të ofrojë shërbim social-shëndetësor për të moshuarin, sipas standardeve;
- të organizojë punën në shërbime kujdesi për të moshuar;
- të zbatojë detyrat e kujdestarit për të moshuar;
- të zbatojë masat për mbrojtjen e shëndetit personal të tij, sipas protokolleve shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë zbatimit të detyrave të kujdestarit për të moshuar.

Instrumentet e vlerësimit:

- Pyetje përgjigje me gojë.
- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi dokumenton punën e kryer, gjatë përkujdesjes për të moshuarin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë formatet dhe mënyrat e dokumentimit të punës së kryer, gjatë përkujdesjes për të moshuarin;
- të përdorë formatet standarde sipas proceseve të punës;
- të dokumentojë punën e kryer sipas formateve;
- të raportojë për realizimin e detyrave në mënyrë periodike, duke respektuar hierarkinë;
- të menaxhojë dokumentacionin e plotësuar;
- të ruajë konfidencialitetin e të dhënave të dokumentuara;
- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të dokumentimit të punës së kryer, gjatë përkujdesjes për të moshuarin;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë dokumentimit të punës së kryer;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës;
- të kryejë llogaritje kostosh të proceseve të kryera;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë dokumentimit të punës së kryer.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve	– Ky modul duhet të trajtohet në klasa teorike, kabinete praktike, shtëpi për të moshuar, spitale, klinika, etj. – Mësuesi duhet të demonstrojë veprimtari për planifikimin dhe organizimin e përkujdesjes për të moshuar. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modulet e praktikës profesionale. – Nxënësit duhet të përqendrohen dhe angazhohen në punë konkrete në të gjitha procedurat e planifikimit dhe organizimit të përkujdesjes për të moshuar. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i zbatimit të njohurive të marra dhe i ushtrimit praktik të nxënësve.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: – Klasë teorie, kabinet praktik, shtëpi për të moshuar, spitale, klinika, etj. – Manekinë. – Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe ushqyerjes ndaj të moshuarve. – Materialet ndihmëse, kartela, regjistra, formularë, etj. – Udhëzues, katalogë, rregullore, etj.

2. Moduli “Bashkëpunimi me familjen/të afërmit e të moshuarit”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kod	BASHKËPUNIMI ME FAMILJEN/TË AFËRMIT E TË MOSHUARIT	M-20-2165-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për të qenë efektivë në bashkëpunimin me familjarët/të afërmit e të moshuarit, si aktorë shumë të rëndësishëm në sigurimin e cilësisë së shërbimeve dhe jetesës për të moshuarin.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi bashkëpunon në mënyrë profesionale dhe empatike me familjarët/të afërmit e të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të veshë uniformën profesionale në vendin e punës; - të marrë informacion nga i moshuari për personat me të cilët dëshiron të kontaktojë; - të vendosë marrëdhënie profesionale dhe empatike me familjarët/të afërmit e të moshuarit; - të bashkëpunojë rregullisht me familjarët/të afërmit për ecurinë e të moshuarit, duke respektuar rregullat e komunikimit; - të lehtësojë komunikimin telefonik mes të moshuarit dhe familjarëve/të afërmit, sipas rregullores; - të përshtasë bashkëpunimin me familjarët/të afërmit e të moshuarve, duke konsideruar moshën, nivelin e edukimit, kulturën, etj.; - të shfaqë empati dhe ndjeshmëri gjatë bashkëpunimit, duke kuptuar ndjenjat, shqetësimet e familjarëve/të afërmit të të moshuarit; - të përdorë, gjatë komunikimit, intonacion zëri profesional dhe të qetë edhe në situata të ngarkuara emocionale; - të përcjellë informacion të saktë dhe të qartë për të moshuarin, duke ruajtur limitet profesionale dhe etike; - të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale; - të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale;	

- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit gjatë bashkëpunimit në mënyrë profesionale dhe empatike me familjarët/të aftërit e të moshuarit.

Instrumentat e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi respekton pritshmëritë dhe shqetësimet e familjarëve/të afërmve, duke ruajur autonominë e të moshuarit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën profesionale në vendin e punës;
- të dëgjojë me vëmendje pritshmëritë e familjarëve/të afërmve të të moshuarit;
- të balancojë kërkesat e familjarëve/të afërmve me të drejtat e të moshuarit, që të mos çënohet autonomia dhe dinjiteti i tij;
- t'u shpjegojë qartë familjarëve rëndësinë e respektimit të autonomisë së të moshuarit;
- të menaxhojë mirë nevojat reale të të moshuarit me pritshmëritë e familjarëve/të afërmve;
- të lehtësojë komunikimin telefonik mes të moshuarit dhe familjarëve/të afërmve, sipas rregullores;
- të organizojë mjedisin e përshtatshëm për takimet, sipas rregullores, të të moshuarit dhe familjarëve/të afërmve, sipas rregullores;
- të lehtësojë realizimin e takimeve fizike jashtë institucionit (nëse është) mes të moshuarit dhe familjarëve/të afërmve, sipas rregullores;
- të kujdeset për sjelljen e një të moshuari me aftësi të kufizuar kundrejt familjarëve/të afërmve, sipas protokolleve;
- të respektojë limitet profesionale dhe etikën, në funksion të interesit më të lartë të të moshuarit;
- të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale;
- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me të moshuarin;
- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi menaxhon situata të vështira/konflikte në marrëdhënien midis të moshuarit-kujdestarit-familjarit/të afërmit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën profesionale në vendin e punës;
- të identifikojë shkaqet e konfliktit, duke analizuar burimin e tensionit mes familjarëve dhe kujdestarit;
- të komunikojë rregullisht në mënyrë të qetë dhe konstruktive me të moshuarin dhe familjarët/të afërmit e tij;
- të përdorë perifrazimin, për të qartësuar situatat konfliktuale që mund të krojohen;
- të negociojë për të gjetur zgjidhje, duke përdorur teknika të zgjidhjes së konflikteve;
- të respektojë të drejtat e të gjithë palëve, duke ruajtur profesionalizmin dhe paanshmërinë;
- të parandalojë keqkuptimet, duke vendosur kufijtë e qartë në komunikim midis të moshuarit dhe familjarëve, të afërmit;
- të menaxhojë, sipas standardeve, konfliktet e të moshuarit me familjarët/të afërmit;
- të kërkojë mbështetje nga kolegë/supervizor për të adresuar çështje profesionale;
- të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale;
- të mbështesë emocionalisht dhe psikologjikisht familjarët/të afërmit në rast fatkeqësie, sipas protokollit;
- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale;
- të menaxhojë me etikë dhe profesionalizëm situata të vështira/konflikte me familjarët e të moshuarit;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës;
- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës për menaxhimin e situatave të vështira.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve	– Ky modul duhet të realizohet në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor, spitale, shtëpi përkujdesi për të moshuar, qendra ditore/rezidenciale për të moshuar, etj. – Mësimdhënësi dhe personeli i shërbimit duhet të kryejë demonstrime të sakta praktike për komunikimin e kujdestarit me familjarët/të afërmit e të moshuarit. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit dhe role play për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar, që parashikohen në këtë modul. – Nxënësit duhet të angazhohen sa më shumë në veprimtari konkrete për mënyrat e komunikimit dhe bashkëpunimit me familjarët/të afërmit e të moshuarit. – Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te demonstrimi praktik i njohurive dhe aftësive të fituara.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, personat në nevojë social-shëndetësore, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: – Kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi përkujdesi për të moshuar, qendra ditore/rezidenciale për të moshuar. – Pajisjet dhe artikujt sanitarë të nevojshëm për përkujdesje në çrregullime dhe sëmundje të aparatit muskuloskeletik të të moshuarit. – Manekinë. – Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe kujdesit ndaj të moshuarve. – Udhëzues, protokolle të punës me të moshuar, PPT, strategji komunikimi, CD, rregullore, fatura financiare, etj.

3. Moduli: “Plotësimi i nevojave bazike te të moshuarit”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kod	PLOTËSIMI I NEVOJAVE BAZIKE TE TË MOSHUARIT	M-21-2166-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për përkujdesjen në plotësimin e nevojave bazike te të moshuarit (ushqyerje, hidratim, parandalim komplikacionesh), me qëllim rritjen e cilësisë së jetesës dhe mirëqënies së tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	84 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1	Nxënësi zbaton teknika të kujdesit personal te të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të veshë uniformën profesionale në vendin e punës; - të ndihmojë të moshuarin të lahët, duke respektuar privatësinë e sigurinë; - të ndihmojë të moshuarin të veshë/zhveshë rrobat sipas nevojës dhe gjendjes së tij shëndetësore; - të ndihmojë të moshuarin për kujdesin oral (larja e dhëmbëve ose pastrimi i protezave); - të pastrojë rrobat në bazë të kushteve shëndetësore të të moshuarit; - të ndihmojë të moshuarin në tualet, duke respektuar privatësinë dhe sigurinë e tij; - të ndihmojë të moshuarin të kujdeset për flokët, thonjtë dhe lëkurën për të parandaluar infeksionet; - të ndihmojë të moshuarit të kujdeset për higjienën intime duke respektuar privatësinë e tij; - të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale; - të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale; - të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me të moshuarin; - të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës; - të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi kujdeset për ushqimin dhe hidratimin e të moshuarit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë;

- të veshë uniformën profesionale në vendin e punës;
- të përgatisë ushqimin për të moshuarin sipas dietës ushqimore dhe kushteve shëndetësore të tij;
- të respektojë preferencat ushqimore të të moshuarit;
- të respektojë oraret e ushqimit për të moshuarin sipas vakteve;
- të ndihmojë të moshuarin të ushqehet dhe të pijë ujë;
- të inkurajojë të moshuarin të ushqehet vetë, kur është e mundur nga ana shëndetësore;
- të parandalojë rrezikun e mbytjes së të moshuarit gjatë ngrënies, duke përdorur teknikat e duhura;
- të ndihmojë të moshuarin të pastrohet gjatë dhe pas ngrënies;
- të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale;
- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me të moshuarin;
- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi përkujdeset për parandalimin e komplikacioneve tek i moshuari.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën profesionale në vendin e punës;
- të përdorë teknika të sigurta për të lëvizur të moshuarin;
- të ndihmojë të moshuarin të lëvizë nga shtrati në karrige ose për ecje.
- të përkujdeset në përdorimin e duhur të pajisjeve ndihmëse (karrocë, shkop) nga i moshuari, për të parandaluar rrëzimin e tij;
- të ndihmojë të moshuarin në ndryshimin e pozicionit të shtrirjes në shtrat;
- të sigurohet që në dhomën e të moshuarit mos të ketë pajisje që mund të pengojnë sigurinë fizike të tij;
- të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë për të moshuarin, gjatë ndihmës që i ofrohet atij;

- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të veprimtarisë profesionale;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me të moshuarin;
- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi reagon ndaj situatave emergjente.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të veshë uniformën profesionale në vendin e punës;
- të vlerësojë rrezikun dhe simptomat tek i moshuari;
- të njoftojë shërbimin e urgjencës mjekësore;
- të zbatojë teknikat e ndihmës së parë;
- të ndalojë hemoragjinë mbi plagë;
- të aplikojë teknikën për të ndaluar mbytjen nga ushqimi;
- të asistojë të moshuarin pas një rrëzimi;
- të ofrojë mbështetje emocionale për të moshuarin;
- të bashkëpunojë me ekipin mjekësor sipas rastit;
- të dokumentojë të dhënat për rastin;
- të zbatojë kërkesat e kujdesit ndaj shëndetit dhe sigurisë, gjatë veprimtarisë profesionale;
- të përdorë teknologjinë digjitale në funksion të situatave emergjente;
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm me të moshuarin;
- të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës për zgjidhjen e situatave emergjente.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në klasë teorie, spitale, klinika, shtëpi përkujdesi për të moshuar, qendra ditore.
- Mësimdhënësi dhe personeli duhet të demonstrojë qartë përkujdesjen në ofrimin e shërbimeve bazë tek të moshuarit, si: higjiena personale, ushqyerja.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit, role play për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar për plotësimin e nevojave bazike të të moshuarit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në rutinën e përkujdesjes së përditshme për plotësimin e nevojave bazike të të moshuarve në klinikat, ku trajtohen çregullimet e frymëmarrjes dhe sëmundjet

	kardiovaskulare. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të nxënësve.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohet mjedisi, njerëzit në nevojë, pajisjet dhe materialet si më poshtë: – Klasa teorie, spitale, klinika, shtëpi për kujdesi për të moshuar, qendra ditore, etj. – Manekinë. – Mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme të shërbimit dhe kujdesit ndaj të moshuarve. – Materialet ndihmëse për për kujdesje, artikuj sanitarë, artikuj kuzhine. – Protokolle të ndihmës së parë, udhëzues të shërbimeve socio-shëndetësore për të moshuar, – Udhëzuesa, rregullore, fatura financiare, etj.

4. Moduli “Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit gjatë përkujdesjes për të moshuarin”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	SIGURIA NË PUNË DHE MBROJTJA E MJEDISIT GJATË PËRKUJDESJES PËR TË MOSHUARIN	M-05-2167-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për të planifikuar dhe zbatuar standardet e sigurimit teknik në punë dhe rregullat e mbrojtjes së shëndetit dhe mjedisit në punë.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi zbaton standardet e sigurimit teknik në punë. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të shpjegojë rëndësinë e zbatimit të standardeve të sigurimit teknik në punë si mënyrë jetese në komunitet; - të shpjegojë faktorët ndikues në ndotjen e ambientit; - të listojë kërkesat e legjislacionit për mbrojtjen e ambientit; - të parashikojë llojet dhe emërtesat e mbetjeve urbane apo spitalore, që do krijohen gjatë punës; - të dallojë ndryshimet mes mbetjeve organike dhe inorganike; - të zbatojë format e mbrojtjes ndaj mbetjeve të kontaminuara me lëndë kimike apo biologjike dhe trajtimin e tyre; - të zbatojë protokollet kryesore për trajtimin e mbetjeve spitalore ose urbane; - të zbatojë procedurat për ndarjen e mbetjeve në burim sipas informacioneve të dhëna; - të zbatojë sipas standardeve përdorimin e detergjentëve ose lëndë dezinfektuesve të duhura, për ambientin ku zhvillojnë aktivitetin e tyre ditor; - të zbatojë standardet për pastrimin dhe dezinfektimit e materialeve të ndryshme që lidhen me higjienën; - të respektojë rregullat e higjienës personale dhe profesionale, si dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë punës.	

- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve, gjatë punës për zgjidhjen e situatave emergjente.

Instrumentat e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi zbaton procedurat e mbrojtjes së shëndetit dhe mjedisit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të monitorojë vendosjen e sinjalistikës përkatëse dhe materialeve informuese, sipas rregullores për mbrojtjen e shëndetit dhe mjedisit;
- të zbatojë rregullat për parandalimin e aksidenteve, sipas rregullores;
- të zbatojë procedurat për dhënien e ndihmës së parë;
- të zbatojë procedurat për evakuim në rast emergjencash;
- të zbatojë protokollet e duhura në rast të gjendjes së jashtëzakonshme;
- të përdorë me efikasitet burimet, si ujë, energji, etj.;
- të zbatojë procedurat për ndarjen e mbetjeve sipas llojit;
- të zbatojë procedurat e ruajtjes dhe magazinimit të materialeve që rrezikojnë ndotjen e mjedisin.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimit të nxënësve

- Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi përkujdesi për të moshuar, qendra ditore ose rezidenciale për të zbatuar rregullat e sigurisë në punë dhe mbrojtjes së mjedisit.
- Mësimdhënësi si dhe personeli socio-shëndetësor duhet të demonstrojë me korrektësi dhe përkushtim përkujdesjen në zbatimin e rregullave të sigurisë në punë dhe mbrojtjes së mjedisit e shëndetit.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit dhe të kujdesit për të moshuar që parashikohen në modul.
- Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur në veprimtari konkrete praktike të përkujdesjes në zbatimin e rregullave të sigurisë në punë dhe mbrojtjes së mjedisit dhe shëndetit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara nga nxënësit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme:

- Spitale, klinika, shtëpi për të moshuar, qendra ditore dhe rezidenciale të kujdesit për të moshuar, etj.
 - Udhëzuesa, rregullore, protokolle, etj.
 - Protokolle të punës me të moshuar.
 - CD, rregullore, manuale.
 - Fatura financiare, etj.
-

5. Moduli “Përkujdesja shëndetësore te të moshuarit”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kod	PËRKUJDESJA SHËNDETËSORE TE TË MOSHUARIT	M-21-2168-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për përkujdesjen shëndetësore gjatë çrregullimeve të frymëmarrjes dhe sëmundjeve kardiovaskulare, të aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital, të sëmundjeve hormonale dhe infektive, të sëmundjeve të dëgjimit dhe të shikimit të moshuari, si dhe dhënies së saktë të medikamenteve sipas diagnozës dhe recetës së mjekut.	
Kohëzgjatja e modulit	86 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi përkujdeset për çrregullimet e frymëmarrjes dhe sëmundjet kardiovaskulare te të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të përcaktojë saktë procedurat për lehtësimin e frymëmarrjes; - të përzgjedhë masat e duhura profilaktike; - të përkujdeset në rast trakeostomie; - të zbatojë përkujdesjen në Bronchitin kronik; - të zbatojë përkujdesjen në Asthmën Bronchiale; - të zbatojë përkujdesjen në Emphyzemë, në çrregullimet e frymëmarrjes; - të zbatojë përkujdesjen në Pneumoni; - të zbatojë përkujdesjen në Embolitë Pulmonare; - të zbatojë përkujdesjen në Karcinomat Bronchiale; - të zbatojë ushqyerje të shëndetshme në sëmundjet kardiovaskulare; - të zbatojë përkujdesjen në sëmundjet Koronare; - të zbatojë përkujdesjen në Infarktin akut të Myokardit; - të zbatojë përkujdesjen në Insuficiencën Kardiake; - të zbatojë përkujdesjen në Varicosis; - të zbatojë përkujdesjen në Thrombophlebitis; - të zbatojë përkujdesjen në Phlebothromboza; - të zbatojë përkujdesjen në Hypertension dhe Hypotension; - të zbatojë përkujdesjen në veset e zemrës; - të zbatojë edukimin shëndetësor te të moshuarit; - të veprojë drejt në situata emergjente;	

- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes për çrregullimet e frymëmarrjes dhe sëmundjet kardiovaskulare të të moshuarit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi përkujdeset në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe atij urogenital.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në Abdomen akut;
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në entero dhe urostma;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundje të kavitetit të gojës;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundjet e stomakut;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundje të zorrës së trashë (colit, fisura anale, hemoroide, etj.);
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundje të tëmthit;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në kancerin e stomakut;
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në kancerin e colonit;
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në ileus;
- të kryejë përkujdesjen në sëmundje të veshkave;
- të kryejë përkujdesjen në insuficiencë renale;
- të kryejë përkujdesje në infeksione urinare;
- të përgatitë të moshuarin për fibrogastroskopi dhe colonoskopi;
- të kryejë marrjen e analizave të feçeve;
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes në çregullimet dhe sëmundjet e aparatit gastrointestinal dhe

atij urogenital.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi përkujdeset në sëmundjet hormonale dhe infektive të të moshuarit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë përkujdesjen në sindromat metabolike;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundjet e pankreasit dhe të heparit;
- të kryejë përkujdesjen në Diabetes Mellitus;
- të kryejë sipas manualit përkujdesjen në hypoglicemi, hiperglicemi;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në këmbën diabetike;
- të kryejë, sipas manualit, veprimet me Antidiabetikët;
- të kryejë, sipas manualit, veprimet me Insulinën;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në sëmundjet e gjendrës tiroide;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në Hipertiroza;
- të kryejë, sipas manualit, përkujdesjen në Hypotiroza;
- të kryejë, sipas manualit, ushqyerjen e të moshuarit në rastin e sëmundjeve hormonale;
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes në sëmundjet hormonale dhe infektive të të moshuarit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi përkujdeset në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit dhe shikimit të të moshuarit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vrojtojë me kujdes të moshuarin;
- të mbështesë të moshuarin në perceptimin e situatës;
- të kryejë veprimet me të moshuarit që nuk dëgjojnë dhe nuk shikojnë;
- të sigurojë ambientin me qëllim parandalimin e rrëzimeve të të moshuarit;
- të japë ndihmë në mungesë të dëgjimit dhe shikimit;
- të informojë të moshuarin në lidhje me mënyrën e

- mbajtjes së bastunit;
- të kryejë veprimet me aparatet e dëgjimit dhe lentet e kontaktit;
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes në çrregullimet dhe sëmundjet e dëgjimit dhe shikimit të të moshuarit.

Instrumentat e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 5 Nxënësi përkujdeset për të moshuarin gjatë administrimit të medikamenteve orale dhe injeksioneve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kujdeset për parapërgatitjet gjatë një vizite mjekësore;
- të respektojë 5 rregullat D gjatë dhënies së medikamenteve;
- të respektojë rregullat e asepsisë gjatë administrimit të medikamenteve orale, I/M, I/V;
- të përgatisë të moshuarin për injeksionin intramuskular dhe sub-kutan;
- të përgatisë të moshuarin për injeksionin intravenoz;
- të informojë të moshuarin për procedurat e kryera;
- të sigurojë rehatinë e pacientit;
- të asistojë gjatë kryerjes së injeksionit intramuskular; sub-kutan dhe intravenoz;
- të monitorojë të moshuarin për shenja të alergjisë;
- të sistemojë materialet e përdorura;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes për të moshuarin gjatë administrimit të medikamenteve orale dhe injeksioneve.

Instrumentat e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 6 Nxënësi përkujdeset për dhënien e medikamenteve sipas

sëmundjeve.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të identifikojë sëmundjet më të zakonshme tek të moshuarit;
- të identifikojë nevojat e ndryshme për medikamentet tek të moshuarit;
- të japë medikamentet në përputhje me udhëzimet e mjekut;
- të identifikojë mundësinë e ndërveprimeve mes ilaçeve;
- të edukojë të moshuarin mbi rëndësinë e ndjekjes së udhëzimeve të sakta për marrjen e medikamenteve;
- të monitorojë të moshuarin për efekte anësore dhe të lajmërojmë mjekun;
- të monitorojë dhe mbikëqyr pacientët e moshuar që marrin medikamente për sëmundje kronike, si diabeti dhe hipertensioni;
- të identifikojë shkaqet e mosrespektimit të trajtimeve nga pacientët e moshuar;
- të vlerësojë ndikimin e medikamenteve në cilësinë e jetës së pacientëve të moshuar dhe të raportojë çdo përkeqësim të mundshëm të shëndetit;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes për dhënien e medikamenteve sipas sëmundjeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 7 Nxënësi përkujdeset për të moshuarin gjatë oksigjenerapisë dhe kateterizimit.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vlerësojë nevojën e të moshuarit për oksigjen;
- të pozicionojë të moshuarin për zbatimin e osigjenerapisë;
- të monitorojë të moshuarin gjatë oksigjenimit nëpërmjet kanjullës nazale;
- të monitorojë të moshuarin gjatë oksigjenimit nëpërmjet maskës së oksigjenit;
- të vlerësojë nevojën e të moshuarit për kateterizim;
- të informojë të moshuarin për procedurën;
- të zbatojë rregullat e asepsisë për parandalimin e infeksionit;
- të pozicionojë të moshuarin për vendosjen e kateterit;
- të sigurojë intimitetin e të moshuarit;

- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të transportojë mbetjet në vendin e caktuar, sipas kërkesave standarde të mbrojtjes së mjedisit;
- të higjienizojë vendin dhe mjetet e punës, sipas kërkesave higjieno-shëndetësore;
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë, mbrojtjes së shëndetit dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë përkujdesjes për të moshuarin gjatë oksigjeno-terapisë dhe kateterizimit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të realizohet në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar, etj.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të kryejë demonstrime të sakta praktike për përkujdesjen shëndetësore të të moshuarit.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit shëndetësor që parashikohen në modulet e praktikës profesionale.
- Nxënësit duhet të angazhohen sa më shumë në veprimtari konkrete për kryerjen e përkujdesjes shëndetësore të të moshuarit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi të demonstrimi praktik i njohurive dhe aftësive të fituara, gjatë përkujdesjes shëndetësore të të moshuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, personat në nevojë social-shëndetësore, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar, etj.
 - Pajisjet, mjetet ndihmëse dhe artikujt sanitarë të nevojshëm për zhveshjen, larjen, dhe veshjen e individit në nevojë shëndetësore.
 - Manekinë, udhëzues, CD, rregullore, fatura financiare, etj.
-

6. Moduli “Komunikimi dhe etika profesionale gjatë përkujdesjes për të moshuarin”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe Kodi	KOMUNIKIMI DHE ETIKA PROFESIONALE GJATË PËRKUJDESJES PËR TË MOSHUARIN	M-38-2169-25
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të komunikuar me etikë profesionale dhe efektivitet me të moshuarit.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore.	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi komunikon me etikë profesionale Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të përdorë tonalitetin e zërit, mënyrën e të folurit, modulimin, artikullimin për një komunikim efektiv; - të përdorë gjuhën e trupit për transmetimin e mesazheve; - të interpretojë sinjalet e gjuhës së trupit në komunikim; - të zbatojë teknikat e të dëgjuarit aktiv; - të kryejë biseda sqaruese dhe argumentuese; - të bindë bashkëbiseduesit, duke përdorur teknika të argumentimit; - të analizojë sjelljen vetjake në biseda; - të ndërtojë modele të ndryshme të komunikimit, bazuar në 5 bazat e komunikimit; - të përgatisë prezantime dhe të dallojë elementet e një prezantimi si mjete vizuale, emocionet, defektet, vëmendja; - të vendosë dhe të arrijë qëllime, gjatë prezantimeve; - të ndërtojë fjalime, duke eliminuar gabimet retorike, stresin dhe tensionet; - të mbledhë përshtypjet nga i moshuari lidhur me komunikimin; - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë komunikimit efektiv; - të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës. Instrumentet e vlerësimit: - Pyetje përgjigje me gojë. - Vëzhgim me listë kontrolli.	

RN 2 Nxënësi zbaton teknika të komunikimit efektiv.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshtasë intonacionin e zërit dhe ritmin e të folurit, sipas aftësisë së dëgjimit të të moshuarit;
- të ndërtojë marrëdhënie profesionale besimi me të moshuarin;
- të përdorë fjalë të thjeshta dhe të shkurtra në komunikim me të moshuarin;
- të bëjë pyetje të hapura për të inkurajuar pacientin të shprehë mendimet dhe ndjenjat e tij;
- të mbajë kontakt me sy që të ofrojë siguri dhe ngrohtësi të moshuarit.;
- të përdorë gjuhën e trupit korrekt për të treguar gatishmëri për të dëgjuar;
- të përdorë pohime të shkurtra që të inkurajojë të moshuarin të vazhdojë të flasë;
- të tregojë respekt për emocionet e të moshuarit;
- të mos e ndërpresë të moshuarin kur po flet;
- të shmangë debatet dhe konfrontimet në biseda me të moshuarin;
- të ruajë konfidencialitetin në bisedën me të moshuarin, përveç rasteve përjashtuese;
- të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë zbatimit të teknikave për një komunikim efektiv.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të trajtohet në klasë, qendër rezidenciale për të moshuar, por rekomandohen dhe vizita në biznese.
- Mësuesi duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave të ndryshme të komunikimit, duke përdorur mjetet dhe pajisjet përkatëse.
- Mësuesi duhet të përdorë metodat e simulimit dhe të lojës me role për praktikimin e nxënësve në komunikim.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari dhe situata konkrete komunikimi, fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë që kryejnë.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e detyrave të dhëna, për të patur komunikim efektiv gjatë shërbimit, duke respektuar rregullat në lidhje me të folurit dhe të vepruarit, si dhe për të realizuar biseda të suksesshme.
- Realizim i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të nxënit.

Kushtet e e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme: - Kabinet kujdesi social-shëndetësor, klasë mësimore. - Qendër rezidenciale. - Qendër ditore. - Manuale, udhëzues. - Materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
---	--

7. Moduli “Përkujdesja për problemet psikosociale të të moshuarit.”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe Kodi	PËRKUJDESJA PËR PROBLEMET PSIKOSOCIALE TË TË MOSHUARIT	M-20-2170-25
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të vlerësuar gjendjen psikologjike dhe sociale të të moshuarit dhe për të ofruar mbështetje psiko-sociale për të.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi vlerëson gjendjen psikosociale të të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të identifikojë indikatorë të sjelljes dhe gjendjes emocionale të të moshuarit; - të përdorë pyetje të hapura në komunikimin me të moshuarin, që të marrë më shumë informacion; - të përdorë instrumente të vlerësimit psikosocial; - të aplikojë teknika të dëgjimit aktiv; - të tregojë empati gjatë komunikimit me të moshuarin; - të perfrazojë gjatë bisedës për të rritur kuptueshmërinë; - të identifikojë ndryshimet në komunikim, sjellje, oreks, humor, që mund të tregojnë për një problem psikosocial; - të identifikojë shenja të vetmisë, izolimit social, depresionit; - të dokumentojë vlerësimin psikosocial në një format profesional; - të bashkëpunojë me familjen dhe ekipin multidisiplinar; - të komunikojë drejt dhe me etikë profesionale me të moshuarin; - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit. Instrumentat e vlerësimit: - Vëzhgim me listë kontrolli.	

RN 2 Nxënësi ofron mbështetje psikosociale për të moshuarin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të inkurajojë të moshuarin të marrë pjesë në aktivitete sociale;
- të ndihmojë në organizimin e aktiviteteve që përmirësojnë gjendjen emocionale të moshuarit;
- të mbështesë të moshuarin në krijimin dhe ruajtjen e lidhjeve sociale;
- të ndihmojë të moshuarin të përballet me situata stresante dhe episode të ankthit;
- të përdorë teknika të menaxhimit të ankthit;
- të ndihmojë të moshuarin të ruajë vetëbesimin;
- të ndihmojë të moshuarin të përballet me humbjet në stilin e jetesës;
- të bashkëpunojë me familjen dhe ekipin multidisiplinar për të ofruar mbështetjen psikosociale të duhur;
- të komunikojë me etikë profesionale me të moshuarin;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit, gjatë ofrimit të mbështetjes psikosociale për të moshuarin.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të realizohet në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar, etj.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të kryejë demonstrime të sakta praktike për përkujdesjen psikosociale të të moshuarit.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit psikosocial që parashikohen në modulet e praktikës profesionale.
- Nxënësit duhet të angazhohen sa më shumë në veprimtari konkrete për kryerjen e përkujdesjes psikosociale të të moshuarit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te demonstrimi praktik i njohurive dhe aftësive të fituara, gjatë përkujdesjes psikosociale të të moshuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset, personat në nevojë social-shëndetësore, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Kabinet kujdesi social-shëndetësor, spitale, shtëpi për të moshuar, etj.
 - Pajisjet, mjetet ndihmëse dhe artikujt sanitarë të nevojshëm për zhveshjen, larjen, dhe veshjen e individit në nevojë social-shëndetësore.
 - Manekinë, udhëzuesat, CD, rregullore, fatura financiare, etj.
-

X. Përshkruesit e moduleve me zgjedhje të detyruar të praktikës profesionale

1. Moduli “Zhvillimi i aktiviteteve argëtuese, kulturore dhe artistike për të moshuarin”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kod	ZHVILLIMI I AKTIVITETEVE ARGËTUESE, KULTURORE DHE ARTISTIKE PËR TË MOSHUARIN	M-20-2171-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për planifikimin dhe zhvillimin e aktiviteteve argëtuese, kulturore e artistike për të moshuarit.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi planifikon aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike për të moshuarin. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të shpjegojë rëndësinë e përfshirjes së të moshuarve në vendimmarrjen për aktivitetet që organizohen; - të identifikojë format e bashkëpunimit me të moshuarin/familjarët/të afërmit për hartimin e kalendarit të aktiviteteve; - të marrë informacion nga i moshuari për aktivitetet e preferuara të tij; - të bashkëpunojë vazhdimisht me të moshuarin/familjarët/të afërmit për hartimin e kalendarit javor/mujor të aktiviteteve; - të evidentojë nevojat specifike të të moshuarve pjesëmarrës; - të hartojë një plan menaxhimi të rrezeve të ndryshme në një aktivitet argëtues, kulturor dhe artistik. - të planifikojë aktivitetet argëtuese, kulturore dhe artistike të përshtatshme për moshën e tretë; - të planifikojë burimet për realizimin e aktiviteteve, sipas llojit të aktivitetit; - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit; - të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës;	

- të kryejë llogaritje kostosh.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RM 2 Nxënësi organizon aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike për të moshuarin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përshkruajë modele dhe forma organizimi të aktiviteteve argëtuese, kulturore dhe artistike;
- të organizojë aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike brenda dhe jashtë mjedisit të institucionit, sipas planit të aktiviteteve;
- të organizojë aktivitete në kuadër të ditëlindjeve dhe festave zyrtare, sipas kalendarit;
- të shoqërojë dhe monitorojë të moshuarin në aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike, jashtë mjedisit të institucionit, sipas planit;
- të menaxhojë situatat e konflikteve gjatë një aktiviteti argëtues, kulturor dhe artistik;
- të bashkëpunojë me përgjegjësi dhe efektivitet me gjithë pjesëtarët e grupit;
- të mbledhë përshtypjet nga i moshuari lidhur me aktivitetet e kryera, sipas formateve;
- të dokumentojë përshtypjet sipas formateve përkatëse;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës;
- të kryejë llogaritje kostosh.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të realizohet në klasë, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi, qendër kulturore, sipas rastit.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të organizojë me korrektësi dhe përkushtim aktivitete argëtuese, kulturore dhe artistike.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të përdorin ambiente të ndryshme për të realizuar sa më mirë aktivitetet argëtuese, kulturore dhe artistike.
- Nxënësit duhet të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur në veprimtari argëtuese, kulturore dhe artistike.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit, të specifikuar për çdo rezultat të të nxënësve.

Kushtet e

Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të

**e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

sigurohen mjediset, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Kabinet kujdesi social-shëndetësor.
 - Qendër kulturore.
 - Qendër rezidenciale.
 - Qendër ditore.
 - Manuale, udhëzues.
 - Materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

2. Moduli “Përkujdesja për të moshurin gjatë dhe pas vdekjes.”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	PËRKUJDESJA PËR TË MOSHUARIN GJATË DHE PAS VDEKJES	M-21-669-21
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për përkujdesjen e të moshuarit gjatë vdekjes, si dhe për të vdekurin.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi përkujdeset për të moshuarin gjatë vdekjes. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të respektojë të drejtat e njeriut gjatë vdekjes; - të analizojë problematikën e ndihmës gjatë vdekjes; - të ndërtojë marrëdhënie mirëkuptimi dhe besimi reciprok me të moshuarin; - të ndërtojë marrëdhënie mirëkuptimi dhe besimi reciprok me familjarët; - të asistojë gjatë vdekjes sipas Kubler-Ross; - të kryejë përkujdesjen në simptomat fizike; - të kryejë ndihmën lehtësuese; - të respektojë ngarkesat psikologjike të personelit shëndetësor; - të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit; - të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës; - të kryejë llogaritje kostosh. Instrumentat e vlerësimit: - Vëzhgim me listë kontrolli. RN 2 Nxënësi kryen vlerësimin dhe përkujdesjen për të vdekurin. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të kryejë vlerësimin e vdekjes klinike; - të kryejë vlerësimin e vdekjes së trurit; - të kryejë vlerësimin e vdekjes biologjike; - të kryejë vlerësimin e shenjave të afrimit të vdekjes;	

- të kryejë vlerësimin e shenjave të vdekjes;
- të asistojë në procedurat e vërtetimit dhe dokumentimit të vdekjes;
- të kryejë përkujdesjen për të vdekurin sipas manualit përkatës;
- të plotësojë saktë faturat financiare për shërbimin e kryer;
- të zbatojë rregullat e higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit;
- të zbatojë rregullat për optimizimin e përdorimit të energjisë, ujit, materialeve gjatë punës;
- të kryejë llogaritje kostosh.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve	– Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe për të vdekurin. – Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të demonstrojnë me korrektësi dhe përkushtim metodën e simulimit për të realizuar situatat e ndryshme të shërbimit për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe për të vdekurin. – Nxënësit duhet të nxiten të diskutojnë dhe të angazhohen në mënyrë progresive sa më shumë të jetë e mundur për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe për të vdekurin. – Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara. – Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.
Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit	Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme: – Spitale, klinika, shtëpi të moshuarish, etj. – Manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të ndryshme. – Formularë të përgatitur përkatësisht për përkujdesjen gjatë vdekjes dhe për të vdekurin. – Udhëzuesa, CD, rregullore, katalogë, fatura financiare, etj.

3. Moduli “Mbrotjtja e të drejtave të të moshuarve, shmangia e abuzimeve dhe procesi i ankimit”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar

Niveli: III i KSHK

Klasa: 12

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kod	MBROJTJA E TË DREJTAVE TË TË MOSHUARVE, SHMANGIA E ABUZIMEVE DHE PROCESI I ANKIMIT	M-20-670-11
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësitë praktike për mbrojtjen e të drejtave të të moshuarve, shmangien e abuzimeve ndaj tyre, si dhe procesin e ankimit që ata mund të kryejnë.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin II të KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN), dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi mbron të drejtat e të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë: - të mundësojë pjesëmarrjen në procesin politik dhe në votime sipas dëshirës së të moshuarit; - të mbrojë të moshuarin ndaj fyerjeve dhe sharjeve; - të mbrojë të drejtat financiare të të moshuarit; - të mbrojë të drejtat psikologjike të të moshuarit; - të mbrojë të drejtat fizike të të moshuarit; - të mbrojë të drejtat seksuale të të moshuarit; - të mbrojë të moshuarin nga diskriminimi; - të mbrojë të moshuarin nga plagosja e vetes; - të raportojë rastet e abuzimit të të moshuarit. Instrumentat e vlerësimit: - Vëzhgim me listë kontrolli RN 2 Nxënësi shmang abuzimet ndaj të moshuarit. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë : - të shmangë abuzimin fizik të të moshuarit si goditje, mbytje, helmime, etj; - të shmangë krijimin e sëmundjeve ose simptomave të qëllimshme të moshuarit; - të shmangë keqtrajtimin emocional të të moshuarit; - të shmangë prezencën e të moshuarit në skena ose histori keqtrajtimesh; - të shmangë detyrimin ose joshjen e të moshuarit për të	

- marrë pjesë në veprimtari seksuale;
- të shmangë përdhunimin, homoseksualitetin e të moshuarit;
- të shmangë neglizhimin e të moshuarit, për të përmbushur nevojat fizike dhe psikologjike të tij;
- të shmangë neglizhimin e të moshuarit, për të siguruar një kujdes dhe trajtim të përshtatshëm mjekësor për të.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi kryen procesin e ankimimit për të moshuarin.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përdorë drejt formularët standard të ankimimit;
- të mbajë sa më shpejt shënime për të gjitha ankesat, pretendimet ose deklaratimet e të moshuarit;
- të sqarojë rëndësinë e ankimimit të të moshuarit;
- të mbajë me përpikmëri dhe hollësi procesverbalet e ankimimit;
- të diferencojë vërtetësinë e thënieve të deklaruara nga i moshuari;
- të dallojë qartë kallëzimin, spekulimin, interpretimin e thënieve të të moshuarit;
- të trajtojë në mënyrë konfidenciale të gjithë procesverbalet;
- të ruajë kufidencialitetin e informacionit;
- të raportojë shqetësimet e ngritura në informacion në organet kompetente;
- të veprojë me urgjencë, nëse është e domosdoshme, përpara procedurës kallëzuese.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe vlerësimin e nxënësve

- Ky modul duhet të realizohet në spitale, shtëpi për të moshuar, shtëpi banimi për përkujdesjen e të moshuarve, etj.
- Mësimdhënësi dhe personeli shëndetësor duhet të demonstrojë me korrektësi e përkushtim mbrojtjen e të drejtave, shmangien e abuzimeve dhe procesin e ankimimit të të moshuarve.
- Nxënësit duhet të nxiten të diskutojnë dhe të angazhohen sa më shumë të jetë e mundur për mbrojtjen e të drejtave të të moshuarve, shmangien e abuzimeve kundrejt tyre dhe procesin e ankimimit që mund të bëjnë ata.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të zbatohet sa më shumë kontrolli i demonstrimit praktik të shprehive të fituara.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme

Për realizimin si duhet të modulit, është e domosdoshme të sigurohen mjediset dhe materialet e mëposhtme:

**për realizimin e
modulit**

- Spitale, klinika, shtëpi të moshuarish, etj.
 - Formularë standard të ankimimit.
 - Udhëzuesa, CD, rregullore, katalogë, etj.
-

4. Moduli “Shoqëria e nxënësve”

Kualifikimi: Shërbime kujdesi për të moshuar
Niveli: III i KSHK
Klasa: 12^{të}

Hartuar në kuadër të zbatimit të marrëveshjes së bashkëpunimit midis Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë së Republikës së Shqipërisë dhe Fondacionit Shqiptaro-Amerikan për Zhvillim, “Për zbatimin e moduleve lëndorë Junior Achievement of Albania”.

PËRSHKRUESI I MODULIT		
Titulli dhe kodi	SHOQËRIA E NXËNËSVE	M-17-2199-25
Qëllimi i modulit	Një modul që i pajis nxënësit me aftësi praktike për të krijuar një shoqëri/ kompani biznesi, për të: kryer procedurat e zgjedhjeve për drejtues e personel, analizuar produktin, kryer proceset e shitjes dhe blerjes, për të promovuar produktin e shoqërisë/ kompanisë, si dhe për të kryer regjistrime të thjeshta dhe përgatitjen e raportit përfundimtar.	
Kohëzgjatja e modulit	51 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar klasën e 11 ^{të} , niveli II i KSHK, në kualifikimin profesional “Shërbime sociale dhe shëndetësore”.	
Rezultatet e të nxënit (RN) dhe procedurat e vlerësimit	RN 1 Nxënësi krijon shoqëri/ kompani. Kriteret e vlerësimit: Nxënësi duhet të jetë i aftë:	- të kryejë studimin fillestar të tregut për krijimin e një shoqërie/ kompanie; - të përcaktojë qartë qëllimin e veprimtarisë së shoqërisë/ kompanisë; - të përcaktojë qartë llojin e biznesit (tregti, prodhim, shërbim etj.), si dhe fushën ekonomike në të cilën do të zhvillohet veprimtaria; - të vendosë emrin e shoqërisë/ kompanisë, duke pasur parasysh veprimtarinë dhe qëllimin e saj; - të përcaktojë qartë misionin dhe vizionin në lidhje me veprimtarinë dhe identitetin e shoqërisë/ kompanisë; - të përzgjedhë formën juridike më të përshtatshme, në varësi të mundësive të financimit dhe kërkesave të pronarëve; - të hartojë dokumentet themelore juridik (statuti/ rregullore ose akt themelimi); - të regjistrojë shoqërinë/ kompaninë në Qendrën Kombëtare të Bizneseve (QKB);

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 2 Nxënësi kryen procedurat e zgjedhjeve për drejtues dhe personel.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të planifikojë një proces zgjedhor/ rekrutimi transparent (kandidatët, mënyrën e votimit, afatet, rregullat etj.);
- të ndjekë një rend dhe strukturë të caktuar në organizimin e votimeve (në asamblenë e aksionerëve);
- të hartojë një rregullore të qartë dhe të thjeshtë për funksionimin e departamenteve të shoqërisë/ kompanisë;
- të prezantojë rregullat për zgjedhjen në departamente;
- të prezantojë rolet që duhet të mbulojnë kandidatët e propozuar, sipas departamenteve;
- të respektojë mendimin e shumicës dhe kur ai nuk përputhet me preferencat personale;
- të zgjedhë personin e duhur për drejtues / personel, sipas aftësive për rolin;
- të vlerësojë cilësitë e liderit (motivimin, përgjegjshmërinë, korrektësinë, përkushtim etj.);
- të përdorë mënyra të ndryshme ndërmjetësimi për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve;
- të kontribuojë për një atmosferë bashkëpunuese, gjatë procesit zgjedhor;
- të pranojë rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve për drejtues dhe personel.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 3 Nxënësi analizon produktin e përzgjedhur objekt i veprimtarisë së shoqërisë/ kompanisë.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë qëllimin kryesor dhe dytësorë të studimit të tregut;
- të përcaktojë objektivat e studimit të tregut;
- të përcaktojë metodën bazë për studimin e tregut;
- të krijojë grupin e punës për studimin e tregut dhe të ndajë detyrat në grup;
- të përzgjedhë metodat kryesore dhe burimet e mbledhjes së të dhënave (intervista, pyetësorë, hulumtim on-line etj.);
- të përgatitë pyetësorët për mbledhjen e të dhënave të tregut;
- të realizojë me kujdes dhe saktësi intervistimet në funksion të objektit të studimit të tregut;
- të kryejë përpunimin paraprak të të dhënave, duke i

- seleksionuar ato;
- të kryejë përpunimin statistikor dhe analizën përmbajtësore të të dhënave;
 - të përgatitë rezultatet e studimit të tregut (gjetjet dhe propozimet);
 - të hartojë planin e biznesit duke:
 - prezantuar qartë idenë dhe përshkruar në mënyrë të detajuar sipërmarrjen;
 - përshkruar qartë prodhimin/ tregtimin;
 - përcaktuar karakteristikat që dallojnë ofertën e shoqërisë/ kompanisë së tij nga ajo e konkurrentëve;
 - përcaktuar vendndodhjen, ku do të zhvillojë aktivitetin biznesi i saj;
 - përcaktuar politikat që ndiqen për produktin apo shërbimin;
 - pasqyruar tabelat për shpenzimet e parashikuara dhe të ardhurat e pritshme;
 - përcaktuar burimet financiare që nevojiten për të kryer investimet fillestare;
 - përshkruar se si do të organizohet biznesi, duke specifikuar numrin e të punësuarve, llojin e kontratave dhe kostot relative;
 - të kontrollojë përfundimisht strukturën dhe korrektësinë e përmbajtjes së planit të biznesit;
 - të vlerësojë cilësinë, dobishmërinë dhe përputhjen e produktit me nevojat e tregut;
 - të vlerësojë përfitimet dhe kufizimet e produktit;
 - të vlerësojë mendimet e përdoruesve/ testuesve të produkteve;
 - të përmirësojë vazhdimisht produktin, sipas analizimeve të bëra.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 4 Nxënësi kryen proceset e blerjes/ shitjes.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë nevojat për blerje për fillimin e aktivitetit;
- të evidentojë furnitorët potencialë në fushën e biznesit;
- të analizojë furnitorët ekzistues;
- të kontaktojë furnitorët potencialë dhe të sigurojë informacione për ta;
- të zbatojë rregullat e komunikimit verbal dhe jo verbal, gjatë komunikimit me furnitorët;
- të kërkojë oferta e lista çmimesh për artikuj;
- të krahasojë ofertat e furnitorëve potencialë dhe të evidentojë ofertën më të përshtatshme për biznesin;
- të hartojë planin e blerjes dhe të ndjekë realizimin e tij;

- të ndjekë hapat e duhura, gjatë procesit të blerjes;
- të plotësojë dokumentacionin e nevojshëm që përdoret, gjatë procesit të blerjes;
- të kërkojë me kujdes informacione për klientët potencialë;
- të përpunojë kërkesat e klientëve;
- të hartojë listat e çmimeve për klientët;
- të hartojë oferta të ndryshme;
- të pranojë, kontrollojë dhe regjistrojë saktë, porositë e mbërritura nga klientët;
- të plotësojë dokumentacionin e nevojshëm, gjatë procesit të shitjes;
- të kryejë kontrollin e gjendjes fizike të produkteve për shitje;
- të përgatitë produktin për shpërndarje;
- të ambalazhojë produktin, sipas rastit;
- të përzgjedhë kushtet e lëvrimin dhe pagesës që i përshtaten më mirë shoqërisë/ kompanisë, qëllimeve dhe kushteve të veprimtarisë së saj;
- të hartojë saktë faturat e shitjes së mallrave;
- të hartojë refuzimet e shitjeve për arsye dhe në situata të ndryshme;
- të zgjidhë situatat në raste ankesash nga klientët;
- të zbatojë rregullat e higjienës, të mbrojtjes në punë dhe ruajtjes së mjedisit, gjatë blerjes/ shitjes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 5 Nxënësi kryen promovimin e produktit të shoqërisë/ kompanisë.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë produktin të cilit do t'i bëhet marketingu;
- të identifikojë lloje të ndryshme të platformave digjitale dhe mediave sociale;
- të analizojë kriteret për përzgjedhjen e platformës digjitale dhe medias sociale;
- të përzgjedhë platformën digjitale dhe median sociale;
- të prezantojë platformën digjitale dhe median sociale të përzgjedhur;
- të përgatitë materiale të ndryshme interaktive (tekst, imazh, video etj.);
- të hartojë fletëpalosje dhe materiale të tjera reklamuese dhe informuese;
- të hartojë kartëvizitat e materiale të tjera informative për shoqërinë/ kompaninë dhe personelin e saj;
- të ndërtojë video, duke përdorur programe (software) të ndryshme (Movie maker ose nëpërmjet aparatit celular, smartphone etj.);

- të modifikojë imazhe të ndryshme me software (photoshop, canva etj.);
- të ngarkojë (publikojë) materialet e mësipërme në platformën digjitale dhe median sociale të përzgjedhur;
- të përgatitë një plan orar, ditor dhe javor në lidhje me promovimin e produkteve të shoqërisë/ kompanisë;
- të krijojë fushata marketingu, duke përdorur burime të ndryshme reklamimi (rrjetet sociale, e-mail ose mobile marketing);
- të komunikojë me etikë dhe profesionalizëm, gjatë promovimit të produktit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

RN 6 Nxënësi harton dhe analizon raportin vjetor.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të hartojë një pasqyrë të thjeshtë financiare të mjeteve, detyrimeve dhe kapitalit të vetë shoqërisë/ kompanisë;
- të evidentojë saktë se cilët dokumente do të përdoren për regjistrimin dhe pasqyrimin e veprimtarisë;
- të hartojë saktë dokumentet që mund të përdoren në shoqëri/ kompani (ditarin, librin e arkës, libër i magazinës etj.);
- të regjistrojë gjendjen në dokumentet financiare përkatës;
- të regjistrojë saktë derdhjet e aksionerëve në para dhe në natyrë, sipas llojeve;
- të regjistrojë saktë derdhjet e kapitalit të nënshkruar në fillim dhe gjatë veprimtarisë së shoqërisë/ kompanisë;
- të regjistrojë saktë shumat e shpenzimeve të paguara paraprakisht për krijimin, regjistrimin, asistencën ligjore, si dhe për zgjerimin e veprimtarisë ose ndryshimin e formës juridike;
- të regjistrojë blerjet dhe shitjet e kryera;
- të regjistrojë saktë shpenzimet e punës, detyrimet ndaj personelit, sigurimeve dhe shtetit për TAP, duke u bazuar në listëpagesën e pagave;
- të deklarojë në afatin e duhur detyrimet ndaj shtetit;
- të kryejë saktë mbylljen e llogarive të të ardhurave dhe shpenzimeve;
- të evidentojë rezultatin ekonomik të shoqërisë/ kompanisë;
- të prezantojë rezultatin përfundimtar të shoqërisë/ kompanisë;
- të marrë vendim për shpërndarjen e dividendit, bazuar në përqindjen të aksioneve;
- të kryejë veprimet për likuidimin përfundimtar të shoqërisë/ kompanisë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

**Udhëzime për
zbatimin e modulit
dhe për vlerësimin
e nxënësve.**

- Ky modul duhet të trajtohet në shkollë/ klasë dhe në biznes.
- Mësimdhënësi duhet të kryejë demonstrime konkrete lidhur me hapat që ndiqen për: krijimin e një shoqërie/ kompanie biznesi, zbatimin e procedurave të zgjedhjeve për drejtues e personel, analizimin e produktit, realizimin e proceseve të shitjes dhe blerjes, promovimin e produktit të shoqërisë/ kompanisë, si dhe për të kryer regjistrime të thjeshta dhe përgatitjen e raportit përfundimtar.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë që kryejnë lidhur me krijimin e një shoqërie/ kompanie biznesi, zbatimin e procedurave të zgjedhjeve për drejtues e personel, analizimin e produktit, realizimin e proceseve të shitjes dhe të blerjes, promovimin e produktit të shoqërisë/ kompanisë, si dhe për të kryer regjistrime të thjeshta dhe përgatitjes së raportit përfundimtar.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet t'i vihet theksi verifikimit të shkallës së arritjeve të shprehive praktike për krijimin e një shoqërie/ kompanie biznesi, zbatimin e procedurave të zgjedhjeve për drejtues e personel, analizimin e produktit, realizimin e proceseve të shitjes dhe të blerjes, promovimin e produktit të shoqërisë/ kompanisë, si dhe për të kryer regjistrime të thjeshta dhe përgatitjes së raportit përfundimtar.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të nxënit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Udhëzuesi i mësuesit.
 - Udhëzuesi i nxënësit.
 - Model statuti dhe akt themelimi.
 - Modele pasqyrash financiare.
 - Model letra me vlerë/ aksione.
 - Libër i arkës.
 - Libër/ kartela magazine.
 - Model pyetësori.
 - Formularë të porosive të shitjeve.
 - Formularë raportimi.
 - Materiale kancelarie.
 - Certifikatat e arritjeve.
 - Kompjuter/ Lap top.
 - Projektor.
 - Internet.
 - USB dhe CD.
-

XI. Programi orientues për provimet përfundimtare të Kualifikimit Profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, Niveli III i KSHK.

A) Programi orientues për Provimin e Teorisë Profesionale të Integruar

Programi orientues për provimin e teorisë profesionale të integruar, në kualifikimin profesional “Shërbime kujdesi për të moshuar”, Niveli III i KSHK, është hartuar duke u mbështetur në temat më të rëndësishme të programeve të lëndëve profesionale më përfaqësuese dhe më thelbësore, të cilat përbëjnë 30-35% të vëllimit të përgjithshëm të lëndëve profesionale, që përmban Skeletkurrikuli përkatës.

Tabela 1: Lëndët profesionale të përzgjedhura për t'u përfshirë në provimin e teorisë profesionale dhe temat e përzgjedhura në të, janë si më poshtë:

Nr	Lënda	Vëllimi i orëve për çdo lëndë	Peshat në %
1	Bazat e geriatriisë	50	60
2	Gerontologji e përgjithshme	33	40
	TOTALI	83	100

Temat sipas lëndëve janë:

a) Temat nga lënda “Bazat e geriatriisë”, kl.12;

Gjithsej 50 orë

Tema 4	Ruajtja në normë e funksioneve vitale	6 orë
Tema 9	Sëmundjet kardiovaskulare dhe cerebrovaskulare	9 orë
Tema 10	Sëmundjet e sistemit të frymëmarrjes	9 orë
Tema 11	Sëmundjet e aparatit muskuloskeletik	5 orë
Tema 12	Sëmundjet e aparatit të tretjes	9 orë
Tema 13	Sëmundjet e gjëndrave endokrine	6 orë
Tema 15	Sëmundjet infektive	6 orë

b) Temat nga lënda “Gerontologji e përgjithshme”, kl.12;

Gjithsej 33 orë

Tema 1	Bazat profesionale të përkujdesjes gerontologjike	4 orë
Tema 3	Bashkëveprimi dhe cilësia e përkujdesjes gerontologjike	6 orë
Tema 4	Kujdesi shëndetësor bazë për të moshuarin	9 orë
Tema 6	Kujdesi holistik për të moshuarit	8 orë
Tema 9	Të drejtat e të moshuarve dhe legjislacioni	6 orë

Udhëzime për përgatitjen e testit të provimit të teorisë profesionale:

Provimi i teorisë profesionale të integruar do të jetë me test me shkrim, i cili zgjat 1.5 (një presje pesë) dhe përgatitet nga Komisioni i Provimit Përfundimtar i kualifikimit profesional të nivelit përkatës. Në hartimin e testit komisioni duhet të mbajë parasysh rregullat, parimet dhe

formatet, për ndërtimin e testit.

Testi duhet të përmbajë **30** njësi testi me një total prej **60** pikë. Nga këto, 20 njësi testi të jenë me zgjedhje të shumëfishtë (4 alternativa) dhe 10 të tjerat të jenë njësi testi me përgjigje të kufizuara/të mbyllura (me PO/JO; me e Vërtetë/e Gabuar; me plotësim të fjalës që mungon; etj.)

Model i shpërndarjes së pikëve për pyetje të niveleve të ndryshme në test.

Niveli I (i ulët)	Niveli II (mesatar)	Niveli III (i lartë)
Aftësia për të rikujtuar/kuptuar/identifikuar dhe për të përshkruar...	Aftësia për të zbatuar/argumentuar/shpjeguar/krahasuar dhe për të analizuar...	Aftësia për të vlerësuar dhe për të nxjerrë përfundime...

Ndarja e pikëve sipas peshës së çdo lënde dhe niveleve

Nr.	Lënda	Peshat e lëndëve në %	Pikët për çdo lëndë	Ndarja e pikëve sipas niveleve të vështirësisë		
				Niveli I 40% e pikëve	Niveli II 40% e pikëve	Niveli III 20% e pikëve
1	Bazat e geriatriisë	60	36	14	14	8
2	Gerontologji e përgjithshme	40	24	10	10	4
	TOTALI	100%	60 pikë	24 pikë	24 pikë	12 pikë

Përcaktimi i pikëve për çdo njësi testi bëhet duke pasur parasysh tipin e njësive të testit. Për shembull: njësitë e testit me zgjedhje të shumëfishtë marrin gjithmonë 1 (një) pikë përkundrejt përgjigjes së paracaktuar të saktë; njësitë me përgjigje të hapur marrin aq pikë sa kërkesa kanë brenda tyre (duke mbajtur parasysh edhe argumentimin nga nxënësi); njësitë me përgjigje të kufizuara marrin aq pikë sa gjykohet nga grupi hartues dhe kjo lidhet me kërkesat që parashtrihen në pyetje dhe niveli i vështirësisë.

Së fundi, skema e vendosjes së notës kundrejt pikëve të fituara përcaktohet nga grupi hartues i testit. Në vijim, jepet një model i skemës së vlerësimit me nota:

Pikët e fituara	Notat
0 - 14	4
15 - 21	5
22 - 29	6
30 - 36	7
37 - 43	8
44 - 52	9

B) Programi orientues për Provimin e Praktikës Profesionale të integruar

Programi orientues për provimin e praktikës profesionale të integruar, në kualifikimin profesional “**Shërbime kujdesi për të moshuar**”, është hartuar duke u mbështetur në listën e kompetencave profesionale dhe në modulet e detyruara të praktikës profesionale, që përmban Skeletkurrikuli përkatës.

a) Lista e kompetencave profesionale për të cilat duhet të vlerësohen nxënësit, detyrat e punës dhe pikët për secilën kompetencë:

Nr	Kompetencat profesionale	Detyrat e punës	Pikët
1	Të bashkëpunojë me familjen/të afërmit e të moshuarit	Detyra 1: Bashkëpunimi me familjen/të afërmit e të moshuarit	20
2.	Të plotësojë nevojat bazike të të moshuarit	Detyra 2: Plotësimi i nevojave bazike të të moshuarit	30
3.	Të kryejë përkujdesjen shëndetësore të të moshuarit	Detyra 3: Përkujdesja shëndetësore të të moshuarit	50
Shuma			100

b) Skema e vlerësimit me nota:

Pikët e fituara	Notat
0 - 40	4
41 - 50	5
51 - 60	6
61 - 70	7
71 - 80	8
81 - 90	9
91 - 100	10

Shënime:

- Provimi praktik do të realizohet me anë të metodës së vlerësimit të nxënësve në “**detyra pune**”, në mjedise **të simuluar** në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor në shkollë. Nxënësit do të vlerësohen për të paktën një ose dy prej detyrave të mësipërme, për shkak të kohës të përcaktuar të provimit.
- Koha për realizimin e të gjitha detyrave duhet të jetë jo më shumë se 3 (tri) orë, në përputhje kjo me Udhëzimin për organizimin dhe zhvillimin e provimeve përfundimtare në fuqi.
- Në çdo detyrë elementë shumë të rëndësishëm, që duhet të jenë të përfshirë në

vlerësim, janë respektimi i rregullave të sigurimit teknik, të mbrojtjes së mjedisit, sistemimi dhe pastrimi i vendit e mjeteve të punës pasi nxënësi ka përfunduar detyrën.

- Në vlerësimin e detyrave duhet t'i lihet hapësirë bashkëbisedimit profesional, ku komisioni drejton pyetje të parapërgatitura në pikat kyçe të procesit, por dhe në çdo rast kur e shikon të arsyeshme që duhet të ndërhyjë me pyetje, sepse bashkëbisedimi profesio
- nal është element i rëndësishëm i secilës prej kompetencave të listuara.
- Për çdo detyrë komisioni i vlerësimit duhet të përgatisë instrumentet e vlerësimit, duke pasur parasysh programin e zhvilluar në këtë nivel, në të gjitha modulet e detyruara të praktikës profesionale, sipas kompetencave përkatëse të përfshira në skeletkurrikul.
- Për çdo detyrë, komisioni i provimit përfshin në vlerësim dhe disa kompetenca të përgjithshme, të cilat janë të rëndësishme, si: vetëkontrolli, manifestimi i guximit, angazhimi fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme, komunikimi, pavarësia, bashkëpunimi në grup, bashkëveprimi, etj.
- Komisioni i provimit për të gjitha detyrat parapërgatit tezat e provimit ku nxënësi/grupi në mënyrë të rastësishme zgjedh njërën prej tyre. Komisioni i provimit duhet të përgatisë paraprakisht instrumentin e vlerësimit me procedurat/hapat/etapat e kryerjes së detyrave. Komisioni nuk duhet të ndërhyjë gjatë zhvillimit të provimit.
- Vlerësimi i të gjitha detyrave bëhet me listë kontrolli në bazë të instrumenteve përkatëse të vlerësimit.

Udhëzime për realizimin e Detyrës 1: *Nxënësi kryen përkujdesjen në bashkëpunimin me familjen/të afërmit e të moshuarit.*

Kjo detyrë do të realizohet në mjedise **të simuluar** në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor në shkollë.

Komisioni i provimit paraprakisht ka përgatitur tezat të cilat përmbajnë procedura të bashkëpunimit me familjen/të afërmit e të moshuarit.

Nxënësit përdorin lojën me role, ku dy nxënës të instruktuar më parë luajnë rolin e familjarit dhe nxënësi tjetër realizon metodat e bashkëpunimit me familjarët/të afërmit e të moshuarit duke zbatuar kërkesat e sigurimit teknik, higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit.

Për realizimin e detyrës, nxënësve duhet t'u sigurohen:

- Mjete dhe pajisje pune të nevojshme për realizimin e proceseve.
- Lëndët e para dhe ndihmëse të nevojshme për realizimin e detyrës.

Nxënësit diskutojnë dhe angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer planifikimim dhe organizimin e punë në ***përkujdesjen gjatë bashkëpunimit me familjen/të afërmit e të moshuarit***. Mësimdhënësi i praktikës mbikëqyr respektimin e rregullave të sigurisë dhe të mbrojtjes së mjedisit dhe komunikimin e rregullt gjatë demonstrimit praktik të detyrës.

Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të

përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit. Gjatë bashkëbisedimit profesional, komisioni drejton pyetjet veçanërisht në pikat kritike.

Udhëzime për realizimin e **Detyrës 2: Nxënësi kryen përkujdesjen në plotësimin e nevojave bazike te të moshuarit.**

Kjo detyrë do të realizohet në mjedise të simuluar në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor në shkollë.

Komisioni i provimit paraprakisht ka përgatitur tezat të cilat përmbajnë procedura të përkujdesjes për të moshuarin gjatë plotësimit të nevojave bazike

Nxënësit përdorin lojën me role, ku dy nxënës të instruktuar më parë luajnë rolin e të moshuarit dhe nxënësi tjetër realizon përkujdesjen për të moshuarin në plotësimin e nevojave bazike.

Nxënësit në mënyrë individuale realizojnë përkujdesjen për plotësimin e nevojave bazike te të moshuarit, duke zbatuar kërkesat e sigurimit teknik, higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit.

Për realizimin e detyrës, nxënësve duhet t'u sigurohen:

- Mjete dhe pajisje pune të nevojshme për realizimin e proceseve.
- Lëndët e para dhe ndihmëse të nevojshme për realizimin e detyrës.
- Materiale si: manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të mësipërme.

Nxënësit diskutojnë dhe angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer planifikimim dhe organizimin e punës në *përkujdesjen në plotësimin e nevojave bazike te të moshuarit*. Mësimdhënësi i praktikës mbikëqyr respektimin e rregullave të sigurisë dhe të mbrojtjes së mjedisit dhe komunikimin e rregullt gjatë demonstrimit praktik të detyrës.

Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kritere për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit. Gjatë bashkëbisedimit profesional, komisioni drejton pyetjet veçanërisht në pikat kritike.

Udhëzime për realizimin e **Detyrës 3: Nxënësi kryen përkujdesjen shëndetësore te të moshuarit.**

Kjo detyrë do të realizohet në mjedise të simuluar në kabinetin e kujdesit social-shëndetësor në shkollë.

Komisioni i provimit paraprakisht ka përgatitur tezat, të cilat përmbajnë procedura të përkujdesjes shëndetësore për të moshuarin.

Nxënësit përdorin lojën me role, ku dy nxënës të instruktuar më parë luajnë rolin e të moshuarit dhe nxënësi tjetër realizon përkujdesjen për të moshuarin e sëmurë.

Nxënësit në mënyrë individuale realizojnë përkujdesjen për të moshuarin e sëmurë duke zbatuar kërkesat e sigurimit teknik, higjienës dhe të mbrojtjes së mjedisit.

Për realizimin e detyrës, nxënësve duhet t'u sigurohen:

- Mjete dhe pajisje pune të nevojshme për realizimin e proceseve.
- Lëndët e para dhe ndihmëse të nevojshme për realizimin e detyrës.
- Materiale si: manekinë dhe mjete të tjera për të realizuar simulimin e situatave të mësipërme.

Nxënësit vlerësohen me listë kontrolli e cila hartohet nga komisioni i provimit dhe duhet të përmbajë të gjitha hapat e procedurës së realizimit të kësaj detyre. Kjo listë kontrolli mund të përmbajë edhe kriterë për vlerësimin e kompetencave kyçe profesionale. Gjatë vlerësimit të nxënësve, duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës. Realizimi i pranueshëm i detyrës do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit. Gjatë bashkëbisedimit profesional, komisioni drejton pyetjet veçanërisht në pikat kritike.